

enim hoc mundo tanquam non utentes¹, ut veniamus ad eum qui fecit hunc mundum, et in eo maneamus, ejus aeternitate perfruentes.

VI. Quid est autem quod dicitis : Quis huc inde venit, et quid apud inferos geratur, quis hominibus indicavit? Et hinc vobis os clausit, qui mortuum quarta die resuscitavit², et ultra non moriturus die tertio resurrexit, et antequam moreretur, qualis vita morientes excipiat, tanquam ille quem nihil lateret, et in paupere quiescente et in divite ardente narravit³. Sed illi ista non credunt, qui dicunt : Quis huc inde reversus est? Credituros se volunt videri, si quis parentum suorum revivisceret. « Sed maledictus omnis qui spem suam ponit in homine⁴. » Ideo ergo Deus homo factus, mori et resurgere voluit; ut et quod futurum esset homini, in hominis carne ostenderetur, et Deo tamen, non homini crederetur. Et certe Ecclesia fidelium toto orbe diffusa, jam ante oculos eorum est. Legant eam ante tot sæcula uni homini promissam, qui contra spem in spem credidit, ut fieret pater multarum gentium⁵. Quod ergo uni Abrahæ credenti promissum est, jam videmus impletum; et quod universo orbi promittitur credenti, desperamus esse venturum? Eant nunc et dicant : « Manducemus et bibamus, » cras enim moriemur. » Illi se adhuc cras dicunt morituros, veritas autem illos jam cum ista dicunt, invenit mortuos. Vos autem fratres, filii resurrectionis, cives sanctorum Angelorum, Dei hæredes, et Christi cohæredes, cavete imitari eos, qui cras expirando moriuntur, et hodie bibendo sepeliuntur. Sed sicut dicit idem Apostolus; « Ne corrumpant vestros mores bonos colloquia » mala; sobrii estote juste, et nolite peccare⁶ : » ambu-

¹ 1 Cor. vii, 31. — ² Joan. xi, 39. — ³ Luc. xvi, 19. — ⁴ Jerem. xvii, 5. — ⁵ Rom. ix, 18. — ⁶ 1 Cor. xv, 32-34.

lantes angustam, sed certam viam ducentem ad latitudinem Jerusalem celestis, quæ mater nostra æterna est; firmissime sperate quod non videtis, patienter expectate quod nondum habetis; quia veracem promissorem Christum fidelissime retinetis.

SERMO CLVIII¹.

De verbis Apostoli, Rom. viii. « Quos autem prædestinavit, illos et vocavit; quos autem vocavit illos » et justificavit; etc. Si Deus pro nobis, quis contra nos? Contra Pelagianos.

I. APOSTOLUM beatum audivimus exhortantem et confirmantem nos, cum diceret nobis : « Si Deus pro nobis, » quis contra nos? » Pro quibus autem sit Deus, superius ostendit, ubi, ait : « Quos autem prædestinavit, illos » et vocavit; quos autem vocavit, illos et justificavit; » quos autem justificavit, illos et glorificavit. Quid ergo » dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis, quis contra nos²? » Deus pro nobis, ut prædestinaret nos; Deus pro nobis, ut vocaret nos; Deus pro nobis, ut justificaret nos; Deus pro nobis, ut glorificaret nos. « Si Deus pro nobis, quis » contra nos? » Prædestinavit, antequam essemus; vocavit, cum aversi essemus; justificavit, cum peccatores essemus; glorificavit, cum mortales essemus. « Si Deus » pro nobis, quis contra nos? » Prædestinatis a Deo, vocatis, justificatis, glorificatis, qui vult adversari, paret

¹ Alias xvi, de verbis Apostoli. — ² Rom. viii, 30, 31, et Elogus ibidem.

se, si potest bellare adversus Deum. Ubi enim audivimus : « Si Deus pro nobis, quis contra nos? » nisi qui Deum vincit, non lædit nos. Et quis est qui vincit Omnipotentem? Quicumque reluctari voluerit, sibi nocet. Hoc est, quod et Paulo adhuc Saulo de coelo Christus clamavit : « Non tibi expedit contra stimulum calcitrare ¹. » Sæviat, sæviat quantum potest; qui calces adversus stimulum mittit, nonne in se ipsum sævit?

II. In his autem quatuor rebus, quas commendavit Apostolus insignes, quæ pertinent ad eos, pro quibus est Deus, id est, prædestinatione, vocatione, justificatione, glorificatione; in his ergo quatuor rebus considerare debemus quid jam habeamus, et quid adhuc expectemus. In his enim quæ jam habemus, laudamus Deum largitorem : in his quæ nondum habemus, teneamus debitorem. Debitor enim factus est, non aliquid a nobis accipiendo, sed quod ei placuit promittendo. Aliter enim dicimus homini : Debes mihi quia dedi tibi : et aliter dicimus : Debes mihi, quia promisisti mihi. Quando dicis : Debes mihi, quia dedi tibi : a te processit beneficium, sed mutuatum, non donatum. Quando autem dicis : Debes mihi, quia promisisti mihi : tu nihil dedisti, et tamen exigis. Bonitas enim ejus qui promisit, dabit, ne in malitiam fides convertatur. Qui enim fallit, malus est. Deo autem numquid dicimus : Redde mihi, quia dedi tibi? Quid dedimus Deo, quando totum quod sumus, et quod habemus boni, ab illo habemus? Nihil ergo ei dedimus. Non est quemadmodum ista voce exigamus debitorem Deum, maxime dicente nobis Apostolo : « Quis enim cognovit » sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit, aut » quis prior dedit illi, et retribuetur ei ²? » Illo ergo modo possumus exigere Dominum nostrum, ut dicamus :

¹ Act. ix, 5. — ² Rom. i, 34 et 35. — *iloteoqa e d'ev sh ,vz aila*

Redde quod promisisti, quia fecimus quod jussisti : et hoc tu fecisti, quia laborantes juvisti.

III. Nemo ergo dicat : Ideo me vocavit Deus, quia colui Deum. Quomodo coluisses, si vocatus non fuisses? Si propterea te vocavit Deus, quia coluisti Deum : ergo prior dedisti, et retribuit tibi. Nonne istam tibi vocem Apostolus tollit, cum dicit : Aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei? Sed ecce quando vocatus es, vel jam eras. Quomodo prædestinaberis, nisi quando non eras? Quid Deo dedisti, quando qui aliquid dares, non eras? Quid ergo fecit Deus, quando prædestinavit qui non erat? Quod ait Apostolus : « Qui vocat ea quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt ¹. » Si jam esses, non prædestinaberis; nisi aversus esses, non vocareris; nisi impius esses, non justificareris; nisi terrenus et abjectus esses, non glorificareris. Quis ergo prior dedit illi, et retribuetur ei? Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia. Quid ergo reddimus? Ipsi gloria. Quia non eramus, quando sumus prædestinati; quia aversi eramus, quando sumus vocati; quia peccatores eramus, quando sumus justificati : agamus Deo gratias, ne remaneamus ingrati.

IV. Proposueramus autem considerare de his quatuor rebus quid jam consecuti fuerimus, quid adhuc adipiscendum expectemus. Prædestinati enim jam sumus et antequam essemus. Vocati sumus, quando Christiani facti sumus. Jam ergo et hoc habemus. Justificati, quid? Quid est, justificati? Audemus dicere, jam hoc tertium habere nos? Et erit quisquam nostrum qui audeat dicere : Justus sum? Puto enim hoc esse : Justus sum, quod est, peccator non sum. Si audes hoc dicere, occurrat tibi Joannes : « Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos decipimus, et veritas in nobis non

¹ Rom. iv, 17.

» est¹. » Quid ergo? Nihil habemus de justitia? An habemus, sed non totum habemus? Hoc ergo quæramus. Si enim aliquid habemus, et aliquid non habemus: crescat quod habemus, et implebitur quod non habemus. Ecce enim baptizati sunt homines, omnia illis peccata dimissa sunt, justificati sunt a peccatis; negare non possumus: restat tamen lucta cum carne, restat lucta cum mundo, restat lucta cum diabolo. Qui autem luctatur, aliquando ferit, aliquando percutitur; aliquando vincit, aliquando perimitur: quomodo de stadio exeat attenditur. « Nam si dixerimus, quia peccatum non habemus, » nos ipsos decipimus, et veritas in nobis non est. » Item si dixerimus, quia justitiæ nihil habemus, adversum Dei dona mentimur. Si enim justitiæ nihil habemus, nec fidem habemus: si fidem non habemus, Christiani non sumus. Si autem fidem habemus, jam aliquid habemus justitiæ. Ipsum aliquid, vis nosse quantum sit? « Justus » ex fide vivit: justus, inquam, ex fide vivit²; » quia credit quod non videt.

V. Patres, arietes sancti, duces Apostoli, quando annuntiaverunt, non solum viderunt oculis, sed etiam manibus tractaverunt: et tamen Dominus servans nobis donum fidei, cuidam Discipulorum suorum tractanti, palpanti, veritatem digitis inquirenti et inveniendi, exclamanti: « Dominus meus et Deus meus; » ait ipse Dominus et Deus: « Quia vidisti, credidisti. » Et nos futuros intuens: « Beati, inquit, qui non viderunt, et crediderunt³. » Non vidimus, audivimus, et credidimus. Beati prædicti sumus, et de justitia nihil habemus? Venit Dominus carnaliter ad Judæos, et occisus est: non venit ad nos, et acceptus est. « Populus quem non cog-

¹ 1 Joan. i, 8. — ² Habac. ii, 4, et Rom. i, 17. — ³ Joan. xx, 28 et 29.

» novi, servivit mihi, in obauditu auris obedivit mihi⁴. » Nos sumus, et de justitia nihil habemus? Omnino habemus. Grati sumus ex eo quod habemus, ut addatur quod non habemus, et non perdamus quod habemus. Ergo et hoc tertium jam agitur in nobis. Justificati sumus: sed ipsa justitia, cum proficimus, crescit. Et quomodo crescit dicam, et vobiscum quodam modo conferam, ut unusquisque vestrum jam in ipsa justificatione constitutus, accepta scilicet remissione peccatorum per lavacrum regenerationis, accepto Spiritu sancto, proficiens de die in diem, videat ubi sit, accedat, proficiat et crescat, donec consumetur, non ut finiatur, sed ut perficiatur.

VI. Incipit homo a fide: quid pertinet ad fidem²? Credere. Sed adhuc ista fides discernatur ab immundis spiritibus. Ad fidem quid pertinet? Credere. Sed ait apostolus Jacobus: « Et dæmones credunt, et contremiscunt³. » Si tantum credis, et sine spe vivis, vel dilectionem non habes: « Et dæmones credunt, et contremiscunt. » Quid magnum est, si dicis Christum Filium Dei? Hoc dixit Petrus, et audivit: « Beatus es Simon » Bar-Jona: » hoc dixerunt dæmones, et audierunt: « Obmutescite »: Ille beatus, dicitur ei: « Quia non revelavit tibi caro et sanguis, sed Pater meus qui in coelis » est⁴. » Illi audiunt: « Obmutescite »: et hoc ipsum dicunt, et repelluntur. Una vox est: sed Dominus radicem interrogat, non florem. Unde dicitur ad Hebræos: « Ne » qua radix amaritudinis sursum germinans molestet, et » per illam contaminentur multi⁵. » Prius ergo discerne fidem tuam a fide dæmonis. Unde eam discernis? Dæmones hoc dixerunt timendo, Petrus amando. Adde ergo fidei spem. Et quæ spes est, nisi de aliqua conscientie

¹ Psal. xvii, 45. — ² Florus ad 1 Cor. xii. — ³ Jacob. ii, 19. — ⁴ Matth. xvi, 17. — ⁵ Hebr. xii, 15.

bonitate? Speique ipsi adde charitatem. Desuper eminentem viam habemus, dicente Apostolo: Supereminentem viam vobis demonstro: « Si linguis hominum lo- » quar et Angelorum, charitatem autem non habeam, » factus sum velut ærumentum sonans, aut cymbalum » tinniens¹: » et cætera enarrat bona, et sine charitate nihil prodesse confirmat. Maneant ergo hæc, fides, spes, charitas: major autem horum charitas. Sectamini charitatem. Discernite ergo fidem vestram. Jam estis de prædestinatis, vocatis, justificatis. Paulus apostolus dicit: « Neque circumcisio aliquid valet, neque præputium²; » sed fides. Dic adhuc, Apostole, adde, discerne; quia « Et dæmones credunt, et contremiscunt: ergo adde, et discerne: « Dæmones enim credunt, et contremiscunt » quod oderunt. » Distingue, Apostole, et circumcide fidem meam, et discerne causam meam de gente non sancta³. Plane distinguit, discernit, circumcidit: « Et » fides, inquit, quæ per dilectionem operatur⁴. »

VII. Unusquisque ergo, fratres mei, inspiciat se intus, appendat se, probet se in omnibus factis suis, bonis operibus suis, quæ faciat cum charitate, non expectans retributionem temporalem, sed promissum Dei, faciem Dei. Non enim quidquid tibi Deus promittit, valet aliquid præter ipsum Deum. Omnino me non satiaret Deus, nisi promitteret mihi se ipsum Deum. Quid est tota terra? Quid est totum mare? Quid est totum coelum? Quid sunt omnia sidera? Quid sol? Quid luna? Quid exercitus Angelorum? Omnium istorum Creatorem sitio: ipsum esurio, ipsum sitio, ipsi dico: « Quoniam apud » te est fons vitæ⁵. » Qui mihi dicit: « Ego sum panis, » qui de coelo descendi⁶. » Esuriat et sitiât peregrina-

¹ I Cor. vii, 31, et xix, 1. — ² Galat. v, 6. Flerus ibidem. — ³ Psal. xlii, 1. — ⁴ Galat. v, 6. — ⁵ Psal. xxxv, 10. — ⁶ Joan. vi, 41.

tio mea, ut satietur præsentia mea. Arridet mundus multis rebus, pulchris, fortibus, variis: pulchrior est ille qui fecit, fortior et clarior ille qui fecit, suavior ille est qui fecit. « Satiabor, cum manifestabitur gloria tua¹. » Fides ergo quæ per dilectionem operatur si est in vobis, jam pertinetis ad prædestinatos, vocatos, justificatos: ergo crescat in vobis. Fides enim quæ per dilectionem operatur, sine spe esse non potest. Cum autem venerimus, jam erit ibi fides? Dicetur nobis: Crede? Non utique. Videbimus eum, contemplabimur eum. « Dilectissimi, filii Dei sumus, et nondum apparuit quod erimus². » Quia nondum apparuit, ideo fides. Filii Dei sumus, prædestinati, vocati, justificati: Filii Dei sumus, et nondum apparuit quod erimus. » Modo ergo fides, antequam appareat quod erimus. « Scimus quod cum apparuerit, » similes ei erimus. » Numquid quia credimus? Non. Quare ergo? « Quoniam videbimus eum sicuti est. »

VIII. Quid spes? erit ibi? Spes jam non erit, quando erit res. Etenim ipsa spes peregrinationi necessaria est, ipsa est quæ consolatur in via. Viator enim quando laborat ambulando, ideo laborem tolerat, quia pervenire sperat. Tolle illi spem perveniendi, continuo franguntur vires ambulandi. Ergo et spes quæ hic est, ad justitiam pertinet peregrinationis nostræ. Ipsum Apostolum audi: « Adoptionem, inquit, expectantes, in nobismetipsis in- » gemiscimus adhuc³. » Ubi est gemitus, jam non potest dici illa felicitas, de qua Scriptura dicit: « Transiit labor » et gemitus⁴. Ergo adhuc, inquit, in nobismetipsis » ingemiscimus, adoptionem expectantes redemptionem » corporis nostri. » Adhuc ingemiscimus. Quare? « Spe » enim salvi facti sumus. Spes autem quæ videtur, non

¹ Psal. xvi, 15. — ² I Joan. iii, 2. — ³ Rom. viii, 23. — ⁴ Isai. xxxv, 10, et li, 11.

» est spes. Si enim videt quis, quid sperat? Si autem
 » quod non videmus speramus, per patientiam expecta-
 » mus¹. » In hac ergo patientia Martyres coronabantur;
 desiderabant quæ non videbant, contemnebant quæ fe-
 rebant. In hac spe dicebant: « Quis nos separabit a che-
 » ritate Christi? Tribulatio? an angustia? an persecutio?
 » an fames? an nuditas? an gladius? Quia propter te. »
 Et ubi est propter quem? « Quia propter te, inquit, mor-
 » tificamur tota die. Propter te. » Et tibi est: « Beati
 » qui non viderunt, et crediderunt²? » Ecce ubi est, in
 te est, quia et fides ipsa in te ipso est. An fallit nos
 Apostolus, qui dicit habitare Christum per fidem in
 cordibus nostris³? Modo per fidem, tunc per speciem:
 modo per fidem, quando in via, quando in peregrina-
 tione. « Quamdiu enim sumus in corpore, peregrinamur
 » a Domino: per fidem enim ambulamus, non per spe-
 » ciam⁴. »

IX. Si hoc est fides, quid erit species? Audi quid erit:
 « Ut sit Deus omnia in omnibus⁵. » Quid est: « Omnia? »
 Quidquid hic quærebas, quidquid hic pro magno ha-
 bebas, ipse tibi erit. Quid hic volebas, quid amabas?
 Manducare et bibere? Ipse tibi erit cibus, ipse tibi erit
 potus. Quid hic volebas? Sanitatem corporis fragilem,
 transeuntem? Ipse tibi immortalitas erit. Quid hic quæ-
 rebas? Divitias? Avare, quid enim tibi sufficit, si Deus
 ipse non sufficit? Sed quid amabas? Gloriam, honores?
 Deus tibi erit gloria: cui et modo dicitur: « Gloria mea
 » et exaltans caput meum⁶. » Jam enim exaltavit caput
 meum. Caput nostrum Christus est. Sed quid miraris?
 Quia caput, et cætera membra exaltabuntur; tunc erit
 Deus omnia in omnibus. Hoc modo credimus, hoc modo

¹ Rom. viii, 24, 25, et 35, 36. — ² Joan. xx, 29. — ³ Ephes. iii, 17. —
⁴ 2 Cor. v, 6, 7. — ⁵ 1 Cor. xv, 28. — ⁶ Psal. lxxv, 4.

speramus: cum venerimus, tenebimus; et jam visio erit,
 non fides: cum venerimus, tenebimus; et jam res erit,
 non spes. Caritas quid? numquid et ipsa modo est, et
 tunc non erit? Si amamus credendo et non videndo, quo-
 modo amabimus videndo et tenendo? Ergo caritas erit,
 sed perfecta erit: sicut Apostolus ait: « Fides, spes,
 » caritas, tria hæc; major autem horum caritas¹. »
 Hanc habentes, et in nobis nutrientes, securi illo adju-
 vante perseverantes in eo, dicamus: « Quis nos separabit
 » a caritate Christi? » donec ipse misereatur, ipse per-
 ficiat. « Tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas?
 » an gladius? Quoniam propter te mortificamur tota die,
 » deputati sumus ut oves occisionis. » Et quis supportat?
 quis omnia tolerat? « Sed in his omnibus superamus. »
 Unde? « Per eum qui dilexit nos². Ergo, si Deus pro
 » nobis, quis contra nos³? »

SERMO CLIX⁴.

De verbis eisdem Apostoli, Rom. viii. seu de justifica-
 tione: nec non de verbis Jacobi i. *Omne gaudium
 existimate, fratres mei, cum in tentationes varias
 incideritis, etc.*

I. HESTERNO die de justificatione nostra, quæ nobis
 est a Domino Deo nostro, sermo productus est, minis-
 trantibus nobis, donante illo, audientibus vobis. Et cum

¹ 1 Cor. xiii, 13. — ² Rom. viii, 37. — ³ Ibid. 31. — ⁴ Alias xvii, de
 verbis Apostoli.